Bergsprängnings Entreprenörernas Förening BEF

BEF NYTT

Nr 1 2025
April/maj

Årets föreningsstämma
Läs mer på sidorna 14-15

Sandvik öppnar ny anläggning
Läs mer på sidorna 12-13

Ledaren
Jag har tröttnat!

United.Inspired

SmartROC T30 R - en smart rigg för smartare operatörer.
SmartROC T30 R, en kraftfull rigg byggd för radiostyrd ovanjordsborrning inom stenbrott och anläggning, byggd på samma flaggskeppsplattform som SmartROC T25 R. Riggen är utrustad med vårt Rig Control System (RCS), vilket möjliggör den högsta automations- och teknologinivån inom segmentet. Automatiserade egenskaper tillsammans med en fantastisk täckarea och utmärkta terrängegenskaper, gör vår SmartROC T30 R till den perfekta följeslagaren - med fler borrade meter per skift.

Epiroc

epiroc.com

Jag har tröttnat. När myndigheter motarbetar varandra, tolkar lagar godtyckligt och gör det omöjligt för seriösa aktörer att veta vad som faktiskt gäller – då måste man säga ifrån. Det var därför jag skrev en debattartikel i Svenska Dagbladet. Jag ville sätta ord på det som många av oss upplever dagligen och markera att BEF:s upprepade synpunkter till bland annat regeringens utredning inte fått genomslag.

Nedan följer debattartikeln i sin helhet.

04. Svenska Dagbladet tisdag 25 mars 2025

Debatt

Redaktör Carina Stensson Bitr redaktör Björn Jorner
Debattredaktionen debatt@svd.se Telefon 08-13 51 49
Webb: SvD.se/debatt Twitter: twitter.com/SvDDebatt Facebook: SvD Debatt

Reglerna för sprängämnen är kaotiskt oklara

Ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter måste bli tydligare när det gäller explosiva ämnen. Det har aldrig varit så oklart som idag vad som gäller för företagen, skriver Jan Johansson, Bergsprängningsentreprenörernas Förening.

Polisen spärrar av ett område efter att en bomb detonerat vid ett flerfamiljshus i Bagarmossen den 28 januari. Foto: Claudio Bresciani/TT

Bergsprängningsbranschen har blivit beskylld för att inte ha kontroll över de explosiva varor som man dagligen hanterar i sina verksamheter. Bevisligen har en del av de kriminella sprängningarna utförts med civila sprängmedel som på ett eller annat sätt hamnat i orätta händer.

Hur dessa sprängmedel hamnat på villovägar är inte klarlagt. Det som är känt från domar är att det funnits personer som i sin anställning hos tillståndspliktiga företag har stulit explosiva varor av sin arbetsgivare. Idag pågår ett antal rättsprocesser och åtgärder riktade mot sprängföretag runt om i Sverige.

Branschen har inget emot lagar, regler och tillsyn av verksamheterna. Det problem som uppstått är i stället att när myndigheterna "vaknat till" så har detta blivit början på ett kaosartat tillstånd. Det har aldrig varit så oklart som idag om vad som gäller för våra medlemmars verksamheter, vilka tillstånd som krävs, vilken verkan och geografisk giltighet ett tillstånd har och vilka myndigheter som har rätt att uttala sig i vilka frågor. I vissa kommuner har polis och räddningstjänst överlappande eller motstridiga uppfattningar om vem som ansvarar för lämplighetsprövningar och ingripanden, på vilka grunder dessa ska utföras, samt i vilken utsträckning tidigare prövningar påverkar andra myndigheters beslut. Röran är förödande.

Regeringen tillsatte under 2024 en utredning gällande tillståndsprövning och tillsyn av brandfarliga och explosiva varor. Men i utredningsdirektivet är det tydliggjort att det inte ska ges några förslag på ändrad ordning när det gäller vilken myndighet som ska vara tillståndsgivare. I början på 2000-talet beslutades att ansvaret för dessa frågor skulle flyttas från Polisen till landets 290 kommuner. Redan då var branschens aktörer i hög grad tveksamma till att detta skulle skapa en fungerande ordning. Nu, med facit i hand, kan vi konstatera att det har lett till ett fullständigt haveri.

1. Vi anser att en utredning snarast måste tillsättas för att reda ut och förtydliga regelverket kring hantering av brandfarliga och explosiva varor.

2. Utredningen måste bedöma möjligheten av att ha **en** gemensam nationell myndighet med ansvar för tillstånd och tillsyn. Den myndighet som kan anses vara bäst lämpad för uppgiften anser vi vara Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

3. Utredningen bör även förtydliga ansvarsfördelningen mellan räddningstjänsten, myndigheterna, länsstyrelserna och polisen när det gäller tillstånd och sprängverksamhet.

4. I avvaktan på utredningens resultat och nytt regelverk bör samtliga myndigheter, såväl lokala som rikstäckande, fortsätta att följa nu gällande lagar, regler och praxis som alltjämt gäller.

5. Vi anser att den nu pågående utredningen bör stoppas tills en ny utredning beslutats.

> Följderna blir ökade kostnader och förseningar i bygg- och infrastrukturprojekt.

Myndigheternas bristande insikt i branschens villkor, verklighet och förutsättningar leder inte bara till allvarliga konsekvenser för bergsprängningsföretagen utan riskerar att skapa betydande störningar i hela samhällsutvecklingen. Följderna blir ökade kostnader och förseningar i bygg- och infrastrukturprojekt, vilket drabbar ett stort antal aktörer och samhället i stort.

Våra medlemmar utför huvuddelen av landets bergsprängningar ovan jord, vilka är avgörande för att Sveriges bygg- och infrastrukturprojekt ska kunna fortgå. Att kriminella använder sprängmedel som vapen är en mycket allvarlig utveckling vilket gör det ännu viktigare att skyndsamt ta fram tydligare regler.

Jan Johansson
vd Bergsprängningsentreprenörernas Förening

Jan Johansson
VD BEF
jan@bef.nu

(Nya) Entreprenadindex E 84 Feb 2024 - Feb 2025

112	Bergarbeten (Markarbeten)	1,4 %
211	Jord- och bergterrassering	0,6 %
411	Sprängningsarbeten (Bergrum o tunnlar)	2,0 %
3011	Arbetarlöner, Bygg + Anl.avtalet	3,7 %
3015	,Väg- och banavtalet	3,0 %
3016	, Underjord	3,7 %
4011	Tjänstemannalöner	4,0 %

För mer information och hjälp ring föreningskontoret.
Äldre Index hittar ni på *www.byggindex.scb.se*

Bergmaterialindex

2017 kvartal 3	2017 kvartal 4	2018 kvartal 1	2018 kvartal 2	2018 kvartal 3	2018 kvartal 4	2019 kvartal 1	2019 kvartal 2	2019 kvartal 3	2019 kvartal 4	2020 kvartal 1**	2020 kvartal 2**	2020 kvartal 3**	2020 kvartal 4	2021 kvartal 1	2021 kvartal 2	2021 kvartal 3	2021 kvartal 4	2022 jan	2022 feb	2022 mar	2022 apr	2022 maj	2022 jun	2022 jul
125,0	125,0	124,8	125,6	127,2	127,2	127,2	128,1	129,8	129,8	129,8	129,8	129,8	129,8	133,8	133,8	133,8	133,8	133,8	133,9	133,9	133,9	133,9	136,9	136,9
129,1	129,3	129,1	130,6	131,3	132,5	134,4	136,3	136,6	136,4	134,8	133,7	134,2	133,5	134,2	134,8	135,7	137,3	139,6	138,8	140,0	142,5	143,4	144,9	146,9
109,0	109,4	110,5	111,6	112,5	113,2	114,8	116,3	116,7	117,4	118,5	119,0	119,1	119,0	120,0	121,4	123,4	125,1	125,6	128,6	128,6	128,6	134,9	134,9	134,9
125,1	126,0	126,9	128,9	129,7	130,1	130,5	132,4	132,7	132,9	133,2	132,3	132,4	133,0	135,0	135,6	137,2	139,3	141,9	143,6	144,9	146,8	148,2	149,4	150,1
116,5	117,5	117,8	119,9	125,0	132,8	144,1	136,0	128,8	129,4	129,6	115,0	109,0	120,1	117,0	125,4	130,0	162,0	211,9	211,9	211,9	206,1	206,1	206,1	229,0
121,8	128,7	132,4	140,9	145,7	148,1	143,5	148,5	146,4	148,0	144,1	124,4	126,9	125,8	139,5	145,6	157,9	174,6	185,9	198,6	220,1	231,3	222,7	239,2	243,2
104,7	104,9	107,0	110,0	111,9	112,6	111,4	113,4	113,4	113,6	112,0	111,9	110,4	111,3	113,9	119,4	127,7	135,2	137,2	138,9	141,1	146,8	152,9	155,3	155,3
5,2	5,2	5,3	5,3	5,3	5,3	6,1	6,1	6,1	6,0	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,8	6,8	6,4	6,8	6,8	6,6	7,0	8,3	8,8	10,4
111,6	111,9	112,1	113,0	113,9	114,3	114,2	115,3	115,8	116,2	115,8	115,4	116,5	116,5	117,1	117,6	118,4	119,9	121,8	121,2	122,2	124,4	125,1	126,5	128,2
105,6	**106,4**	**107,3**	**109,3**	**110,8**	**111,6**	**111,8**	**113,1**	**113,3**	**113,6**	**113,2**	**111,1**	**111,1**	**111,5**	**114,2**	**116,2**	**119,3**	**123,5**	**126,9**	**128,7**	**131,0**	**133,3**	**135,0**	**137,7**	**139,2**

2022 aug	2022 sep	2022 okt	2022 nov	2022 dec	2023 jan	2023 feb	2023 mar	2023 apr	2023 maj	2023 juni	2023 juli	2023 aug	2023 sep	2023 okt	2023 nov	2023 dec	2024 jan	2024 feb	2024 mar	2024 apr	2024 maj	2024 juni	2024 juli	2024 aug	2024 sep	2024 okt	2024 nov	2024 dec	2025 jan	2025 feb	feb 2025* jan 2025
136,9	136,9	136,9	136,9	136,9	137,0	136,9	136,9	136,9	136,9	142,6	142,6	142,6	142,6	142,6	142,6	142,6	142,7	142,7	142,7	142,7	142,7	147,4	147,4	147,4	147,4	147,4	147,4	147,4	147,7	147,7	0,0
147,0	149,6	151,8	152,1	153,6	156,8	155,1	156,8	157,7	158,4	158,9	160,6	160,7	160,8	161,6	162,0	162,5	163,7	163,5	163,9	164,1	164,6	164,8	164,7	164,8	163,9	164,2	164,6	165,1	165,0	165,0	0,0
140,6	140,6	140,6	142,6	142,6	142,6	155,9	155,9	155,9	159,0	159,0	159,0	160,9	160,9	160,9	163,8	163,8	163,8	163,0	163,0	163,0	163,3	163,3	163,3	162,1	162,1	162,1	158,5	158,5	158,5	157,9	-0,4
150,4	152,0	155,4	156,7	155,9	157,5	158,4	158,1	156,7	158,8	159,1	159,4	160,8	161,7	161,5	161,2	160,4	158,7	158,4	158,4	159,5	160,4	160,3	160,4	160,0	159,4	159,5	159,8	159,8	160,7	160,8	0,0
229,0	229,0	337,3	337,3	337,3	413,6	413,6	413,6	210,8	210,8	210,8	204,1	204,1	204,1	175,6	175,6	175,6	180,9	158,1	165,9	158,9	134,5	139,1	130,4	123,2	125,5	128,4	163,1	155,0	163,3	174,9	7,1
227,5	225,5	248,7	240,9	223,8	225,2	214,7	207,0	202,0	191,8	196,7	200,4	217,9	234,3	232,1	220,7	206,9	170,1	172,6	170,3	171,4	165,1	162,2	164,5	159,2	150,7	152,5	156,8	158,6	163,8	162,1	-1,1
154,7	152,3	151,9	150,8	149,7	149,4	148,6	149,7	151,2	152,7	151,7	151,8	151,2	148,8	149,9	149,4	147,9	146,2	144,8	146,2	147,8	148,9	150,5	149,8	148,0	149,3	147,8	147,2	147,5	148,0	147,6	-0,3
10,3	11,5	11,8	12,2	13,4	15,2	16,4	16,5	17,5	17,4	17,5	18,1	18,3	18,1	18,8	19,3	19,0	18,9	19,0	19,0	18,7	18,4	18,1	17,9	17,2	16,6	15,8	15,2	14,3	14,1	13,9	-1,0
128,3	130,6	132,5	132,8	134,1	136,9	135,3	136,8	137,6	138,2	138,7	140,2	140,2	140,3	141,1	141,4	141,9	142,9	142,7	143,0	143,2	143,6	143,9	143,8	143,9	143,0	143,3	143,6	144,1	144,0	144,0	0,0
138,8	**138,9**	**144,6**	**144,4**	**143,2**	**146,3**	**147,4**	**147,2**	**141,0**	**141,3**	**142,8**	**143,2**	**144,9**	**145,9**	**145,2**	**144,7**	**143,4**	**140,4**	**139,5**	**139,9**	**140,2**	**139,3**	**140,5**	**140,2**	**139,0**	**138,4**	**138,4**	**139,1**	**139,0**	**139,9**	**139,9**	**0,0**

*) Beräknat på indextal med flera decimaler
**) SCB har inte beaktat Coronarelaterade stödåtgärder

Ny metod för beräkning
R) Rättat

www.sverigesbergmaterialindustri.se

SANDVIK

rocktechnology.sandvik

Ranger™ DXI-serien – allt är täckt

Räckvidd. Prestanda. Uppkopplad.

Ranger™ DXi-serien levererar överlägsen borrtäckningsyta, utmärkt rörlighet och avancerade automationsalternativ tillsammans med ett mångsidigt sortiment av borrmaskiner och nya bergborrverktyg. Upptäck CT55 och CT67, verktygssystem som är utformade för att förbättra både prestanda och hållbarhet vid topphammarborrning.

Använd kalkylatorn för att matcha den perfekta Rangern med dina behov.

Auktorisation – ett gemensamt ansvar för en starkare bransch

Från beslut till handling
– nu inleds processen där alla medlemsföretag ska bli auktoriserade.

Vid föreningsstämman 2024 togs ett viktigt och tydligt beslut för BEF:s framtid: **alla medlemsföretag ska på sikt vara auktoriserade.** Syftet är att visa vad ett medlemskap i BEF faktiskt innebär – och att säkerställa att våra medlemsföretag lever upp till branschens krav på säkerhet, kvalitet och laguppfyllelse.

Arbetet är nu i gång, med en process som bygger på tydliga krav, med stöd från oss – och ett gemensamt mål om ökad professionalism och ansvarstagande. **Auktorisationen är inte en symbol – den är ett verktyg för framtiden.**

Auktorisationen är en naturlig förlängning av det ansvarstagande som redan finns i branschen. Många medlemsföretag lever redan i praktiken upp till de flesta av de krav som ingår – det handlar därför inte om att lägga på ytterligare regelverk, utan om att skapa likvärdighet, tydlighet och ett gemensamt ramverk för vad som förväntas.

Auktorisationen omfattar bland annat:
- Organisation, ansvar och styrning
- Kompetens och utbildning
- Rutiner för säker hantering av explosiva varor
- Efterlevnad av lagar, föreskrifter och branschpraxis
- Tydlig dokumentation och riskbedömning

En central del i processen är den digitala utbildning som alla i företaget ska genomföra. Den tar cirka 45 minuter, innehåller kontrollfrågor och leder till ett personligt intyg vid godkänt resultat. Den ger en gemensam förståelse för branschens krav – oavsett roll i företaget – och är ett viktigt steg i att förankra arbetssätt och ansvar på alla nivåer.

För att underlätta arbetet har BEF tagit fram:
- En vägledning som beskriver alla steg i processen
- En checklista som gör det lättare att gå igenom kraven systematiskt
- Tillgång till stöd och rådgivning längs hela vägen

Vår externa revisor, Åke Ahlgren, är en viktig del av processen. Han följer medlemmarna genom granskningen och ser till att allt sker på ett professionellt, likvärdigt och stöttande sätt.

Auktorisationen är också ett viktigt verktyg i relationen till omvärlden. Vi märker tydligt att myndigheterna – med rätta – har skärpt både tillstånds- och tillsynsarbetet. Och den utvecklingen kommer att fortsätta. Därför är det avgörande att vi som bransch visar att vi ligger steget före.

Våra beställare har också ett ansvar – både när det gäller säkerhet (safety) och skydd mot avsiktliga hot (security). Den säkerhetskultur vi har byggt upp inom arbetsmiljöområdet måste nu även inkludera security-frågorna. Precis som det idag är en självklarhet att arbetsmiljö genomsyrar hela entreprenadkedjan, från byggherre till alla underentreprenörer, måste vi nu kräva att även säkerhetsarbetet för explosiva varor gör detsamma.

Därför arbetar vi i BEF även mot beställarledet för att öka förståelsen för vad ett seriöst sprängningsarbete kräver – och varför det är så viktigt att välja auktoriserade entreprenörer.

Mot den bakgrunden är auktorisationen viktigare än någonsin. Den är inte bara ett internt kvalitetsarbete – den är ett skyltfönster utåt, ett branschgemensamt ställningstagande och ett sätt att stå starkare tillsammans i en allt mer komplex omvärld.

Vi kommer att följa upp med erfarenheter, exempel och vanliga frågor i kommande nummer av BEF-Nytt – och naturligtvis fortsätta finnas till hands för våra medlemmar under hela processen.

SSE Sverige AB SSE

"En innovativ sprängmedelsleverantör i världsklass med den mest flexibla servicen och bästa personalen"

SSE är en väletablerad civil sprängmedelsleverantör på marknaden, med:

- *Utomordentligt högkvalitativ och flexibel service*
- *Mycket kompetent och kunnig personal*
- *Lagerhållning och leverans av sprängmedelsprodukter*
- *Laddning och genomförande av salvor*

Genom detta uppfyller vi kundernas behov och överträffar deras förväntningar. Många anser att SSE har marknadens bästa sortiment och service!

Välkommen till en komplett leverantör av civila sprängmedelsprodukter.

NITRO CONSULT
SPRÄNGUTBILDNING

Nitro Consult är ackrediterade hos Svenska Bergteknikförening för grundutbildning i Sprängteknik för Sprängkort Klass A. 2025 kommer vi även släppa en digital förnyelsekurs för Sprängarbas (Sprängkort Klass A).

- Grundutbildning Sprängteknik - Sprängkort Klass A
- Digital Förnyelsekurs - Klass A
- Sprängteknik för Beställare
- Dolkurs

För ytterligare information och kontaktinformation, se vår hemsida.
www.nitroconsult.se/utbildning

THE ART OF SUCCESSFUL BLASTING

Vibrationer från sprängningsarbete – tillämpbar kunskap för sprängare

I samarbete med vår partner AFRY, med Marcus Kilebrant i spetsen, har vi tagit fram en workshop som riktar sig direkt till sprängare i fält. Fokus ligger på hur man kan använda sig av vibrationsmätningar – inte bara som en rapport att arkivera, utan som ett praktiskt verktyg i det dagliga arbetet.

Som Marcus själv uttrycker det: *"En vibration är mer än en siffra i ett sms från konsulten som mäter vibrationer. Det är något man faktiskt kan utläsa nyttig information från."*

Genom att förstå vad ett vibrationsvärde faktiskt innebär, och hur det uppstår, kan man som sprängare göra bättre val i planering och genomförande – och på så sätt undvika onödiga störningar och problem.

Workshopen hölls den 14 mars på Hälsans Hus på Södermalm i Stockholm. Deltagarna kom från olika delar av landet och även vår medlem från Åland hade tagit sig till Sverige för att komplettera sina kunskaper.

Workshopen genomfördes på ett pedagogiskt och konkret sätt, med fokus på att ge deltagarna användbara insikter från verkliga sprängningssituationer. Marcus Kilebrant gick bland annat igenom hur man kan tolka kurvförlopp och frekvensinnehåll från vibrationsmätningar – något som ofta förbises i det dagliga arbetet, men som kan ge värdefull information för framtida salvor.

Genom att lära sig att se mönster i mätdata kan man som sprängare få bättre förståelse för både markförhållanden och sprängteknikens påverkan.

Marcus betonade också hur frekvensanalys kan användas för att dra slutsatser om undergrundens sammansättning – exempelvis att låga frekvenser ofta tyder på lera eller sand, medan höga frekvenser tyder på berg. Men han var också tydlig med att frekvensdata från för långa eller för korta avstånd kan bli missvisande.

Genom att kombinera praktisk erfarenhet med mätdata kan sprängaren i många fall själv göra justeringar som får direkt effekt. Deltagarna fick också tillfälle att ta del av verkliga mätkurvor och diskutera åtgärder kopplade till olika utmanande sprängsituationer. Det blev tydligt att mätdata inte bara är till för rapportering, utan är ett verktyg i sprängarens verktygslåda – något som kan användas för att förutsäga, förstå och förbättra utfallet av varje salva.

Att kunna läsa och förstå vibrationsdata är något som kommer att bli allt viktigare i branschen. Både krav från beställare och ökad närhet till känslig bebyggelse gör att sprängaren i fält behöver mer än bara praktisk erfarenhet.

Därför är vi i BEF glada över samarbetet med AFRY och Marcus Kilebrant, och att vi tillsammans kunnat skapa en workshop som är konkret, relevant och direkt tillämpbar i vardagen. Flera deltagare uttryckte att de fått med sig nya sätt att tänka, och vi hoppas kunna erbjuda liknande upplägg framöver.

Revidering av MSBFS 2019:1

Efter flera års arbete, och lika många förseningar, har MSB nu släppt en ny version av föreskriften om hantering av explosiva varor. Den tidigare MSBFS 2019:1 har ersatts från och med den 1 april av den reviderade föreskriften MSBFS 2025:2. Nedan följer de viktigaste förändringarna som man bör känna till.

Hantering av dolor – förtydliganden och råd

Även om den nya föreskriften inte innehåller några omvälvande förändringar, finns flera viktiga förtydliganden som är välkomna – inte minst kring hantering av dolor. Den nya lydelsen slår fast att odetonerad explosiv vara ska destrueras utan onödigt dröjsmål efter upptäckt. Det positiva är att detta nu också kompletteras med ett allmänt råd som konkretiserar vad som menas. Rådet lyder:

"Odetonerad explosiv vara i sprängsalvor bör destrueras snarast efter upptäckten. En vanlig destruktionsmetod är att ladda det odetonerade sprängämnet i en ny salva där det passar in. Om det dröjer länge till en lämplig salva där det odetonerade sprängämnet kan destrueras, bör andra destruktionsmetoder övervägas. Det är inte lämpligt att ladda odetonerad sprängkapsel i en ny salva. En odetonerad sprängkapsel bör destrueras separat med en metod där sprängkapseln kan hanteras säkert och det är lätt att kontrollera destruktionsresultat."

Det påminner också om vikten av dokumentation: kravet på dagbok gäller även för odetonerad explosiv vara som inte har förbrukats vid användning, även om de inte behöver återföras till spårbarhetsregistret eftersom de inte längre är del av den aktiva hanteringen.

Vem får destruera – och när krävs tillstånd?

Den som har tillstånd för användning av sprängmedel har även rätt att destruera dolor som uppkommit vid det egna sprängarbetet, eller dolor som påträffas på användningsplatsen – till exempel i gamla sprängbottnar – förutsatt att det är samma typ av sprängmedel som omfattas av användningstillståndet. Detta innebär att något särskilt destrueringstillstånd från MSB inte krävs i dessa fall. Om man däremot ska destruera dolor som härrör från någon annans verksamhet, krävs tillstånd från MSB.

Tillstånd till överlåtelse – ett viktigt undantag

Grundregeln är fortsatt att det krävs tillstånd till överlåtelse om man ska överföra explosiva varor till ett annat företag – detta är inget nytt. Däremot innehåller den nya föreskriften ett viktigt undantag: om det rör sig om dolor som ska överlåtas för destruktion till ett företag som har giltigt destrueringstillstånd, krävs inget separat överlåtelsetillstånd. Det förenklar hanteringen av upphittade eller kvarlämnade dolor i situationer där ett annat företag tar hand om destruktionen.

Föreståndarens roll – vissa förtydliganden men fortsatt otydlighet

Utöver förändringarna kring hantering av dolor, har MSB också försökt tydliggöra vilken roll föreståndaren har i samband med de olika typerna av tillstånd som krävs. Grundregeln är densamma som tidigare – att föreståndaren ska ha god kunskap om:

- egenskaperna hos de explosiva varor som hanteras och riskerna med dessa,
- de åtgärder som behövs för att begränsa riskerna med hanteringen, samt
- de regler som berör hanteringen.

Som komplement till detta har man nu infört ett allmänt råd som lyder: "Föreståndare bör ha de specifika kunskaper som krävs för den hantering som han eller hon är föreståndare för. Föreståndare för sprängarbete bör anses ha god kunskap, om föreståndaren uppfyller krav för att vara sprängarbas enligt 16 kap. 7 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:13) om risker vid vissa typer av arbeten."

Att MSB väljer att hänvisa till AFS 2023:13 kan uppfattas som något problematiskt. I den föreskriften framgår inte heller tydligt vilken faktisk kompetens som krävs, utöver dokumenterad teoretisk kunskap om sprängning och minst ett års praktik. Det är alltså fortsatt oklart var nivån för 'god kunskap' egentligen ligger – och detta skapar osäkerhet för både företag och föreståndare. Det är också värt att notera att när föreskriften talar om föreståndare för sprängarbete, är det i praktiken samma sak som det som i lagstiftningen benämns användning.

Skydd mot bortforsling – ny rekommendation i allmänna råd

Slutligen har MSB även lagt till ett nytt allmänt råd som syftar till att minska risken för att förråd med explosiva varor forslas bort i sin helhet. Rådet lyder:

"För att försvåra bortforsling av förråd med t.ex. lastkran eller lastväxlare, bör demonterbar lyftögla avlägsnas. Åtgärd bör tas för att försvåra åtkomst av gaffeltruck, lastkran eller lastväxlare."

Det påminner alltså om vikten av att inte bara säkra innehållet i ett förråd – utan också själva förrådsenheten mot att snabbt kunna transporteras bort.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis innehåller den reviderade föreskriften inga revolutionerande nyheter. Däremot befarar jag att den inom en snar framtid kommer att behöva revideras på nytt – detta till följd av de kommande lagändringar som är aviserade i lagen om brandfarliga och explosiva varor. Och inte nog med det: vi kan också räkna med att nya föreskrifter kommer att behöva tas fram för att hantera de ändringar och tillägg som lagstiftningen kommer att föra med sig.

Stärkt samverkan med Räddningstjänsten – informationsdag i Linköping

I januari i år deltog jag tillsammans med Martin Andersson från Ducimus i en informationsdag arrangerad på begäran av Räddningstjänsten Östra Götaland. Syftet var att öka kunskapen om sprängningsbranschen – vilka typer av verksamheter som finns, hur företagen ser ut och vilka regelverk som styr hanteringen av explosiva varor.

Bakgrunden till initiativet är det ökade trycket på landets kommuner att genomföra tillsyn av verksamheter med tillstånd enligt LBE. Flera räddningstjänster vittnar om osäkerhet kring hur sprängningsverksamhet fungerar i praktiken. Det gäller allt från företagsstruktur till hantering, dokumentation och vilka krav som faktiskt ställs. Det är väl känt att kompetensen varierar kraftigt mellan olika räddningstjänster, vilket också framgår i rapporter och utredningar, inte minst med påpekanden från BEF.

Informationsdagen i Linköping blev ett heldagsprogram, där vi bland annat gick igenom:

- De vanligaste typerna av bergsprängningsarbeten
- Olika storlekar på företag och deras förutsättningar
- Roller, ansvar och lagstiftning – med fokus på både safety och security
- Föreståndarens uppgifter och betydelsen av godkänd personal
- Förvaring, spårbarhet, dagbok, sprängplan, riskutredningar och tillsyn på plats

Dagen avslutades med många frågor och öppna diskussioner, vilket tydligt visade på behovet av denna typ av dialog.

Som en direkt följd av dagen i Linköping har vi även genomfört ett liknande pass för MSB i april, där vi presenterade innehållet och upplägget. Intresset var stort, särskilt kring hur vi praktiskt förklarar branschens villkor för lokala tillsynsmyndigheter. I maj väntar ytterligare ett tillfälle, då för räddningstjänsterna i Stockholmsområdet.

För att stödja detta arbete har vi i BEF tagit fram ett förslag på vägledning för hur en tillsyn enligt LBE kan genomföras. Detta är inte en färdig mall – utan ett förslag att diskutera vidare tillsammans med MSB och räddningstjänsterna, med målet att hitta en modell som är tydlig, fungerande och tillämpbar i de allra flesta fall.

Det vi vill betona särskilt är att en tillsyn ska vara en dialog mellan myndigheten och den som granskas. En väl genomförd tillsyn innebär möjlighet till lärande åt båda håll – inte ett ensidigt pekande på brister, särskilt i fall där det finns utrymme för olika tolkningar eller lösningar.

Det är också viktigt att poängtera att den tillsynsvägledning som MSB tidigare tagit fram till räddningstjänsterna inte fullt ut delas av BEF. Vi menar att den har haft en alltför bred inriktning och till viss del inkluderat områden som inte omfattas av LBE. Visserligen finns det gränsytor mellan olika regelverk – inte minst arbetsmiljölagstiftningen – men vi anser att tillsyn enligt LBE ska ha ett tydligt fokus på hanteringen av de explosiva varorna, såsom förvaring, spårbarhet, föreståndarskap och documentation inom bland annat riskutredningar.

Arbetsmiljöverket har i sin tur ett annat uppdrag: att fokusera på riskerna med själva sprängarbetet, såsom stenkast, damm, buller och farliga arbetsmoment. Att hålla isär dessa ansvarsområden är viktigt – både för rättssäkerheten och för att tillsynen ska upplevas som konstruktiv och relevant.

Vår förhoppning är att det vi påbörjat nu ska utvecklas till ett långsiktigt och förtroendefullt samarbete – med mer kunskap, större förståelse och bättre förutsättningar för alla parter.

Avslutningsvis är det också viktigt att klargöra att tillsynsansvaret för transporter av explosiva varor inte ligger inom ramen för LBE – och därmed inte är ett uppdrag för räddningstjänsten. När det gäller exempelvis krav på skyddsplaner och transportdokumentation är det MSB som är tillsynsmyndighet, medan den faktiska kontrollen ute på vägarna sker genom Polismyndigheten.

Det är därför viktigt att skilja på vilken del av regelverket som ska granskas av vilken myndighet. Genom att hålla isär ansvaren skapas bättre förutsättningar för rättssäker och meningsfull tillsyn – och en mer konstruktiv dialog mellan verksamhetsutövare och myndigheter.

Samtidigt är det givetvis inget hinder att olika myndigheter samverkar och stöttar varandra i tillsynsarbetet. Tvärtom är det en förutsättning för att tillsynen ska kunna genomföras på ett effektivt, praktiskt och ändamålsenligt sätt – särskilt i en så komplex verksamhet som hantering av explosiva varor.

Bergsprängardagarna 2025

Den 30–31 januari samlades branschen på Scandic Infra City i Upplands Väsby för två intensiva och uppskattade dagar under Bergsprängardagarna 2025.

Torsdagen inleddes av säkerhetspolitiske experten Joakim Paasikivi, tidigare vid Försvarshögskolan och välkänd från bland annat tv. Med skärpa och allvar – men också med humor – målade han upp det geopolitiska läget och Rysslands ambitioner att återupprätta ett tsarrike. Kanske inte så upplyftande, men ändå mycket intressant i den oroliga tid vi lever i.

Därefter följde en rad föreläsningar, bland annat med Fredrik Nydén, som lett den utredning av LBE som regeringen tillsatt, samt Setterwalls advokatbyrå som redogjorde för olika myndighetsingripanden som drabbat branschen. Det hela mynnade ut i ett panelsamtal med representanter från Polisen, Räddningstjänsten, Arbetsmiljöverket och BEF, där problematiken kring sprängmedel i kriminella sammanhang diskuterades. Frågorna från publiken var många, och samtalet engagerat.

Eftermiddagen avrundades av Lena Ljungdahl – säkerhetsspecialist och författare – som med både humor och allvar gav insikter i hur vi reagerar i kris och hur vi bygger mental motståndskraft. Kvällen bjöd på sedvanlig middag och mingel med livliga diskussioner och god stämning.

Fredagen riktade blicken framåt, med bland annat framtidsspaningar från Kairos Future, inblick i ett inspirerande arbetsmiljöprojekt och presentationer av spännande produktnyheter. Som alltid fanns det också gott om tid för branschspecifika samtal, utställningar och nätverkande.

Bergsprängardagarna 2025 summeras av många som en av de bästa på många år, och besökarantalet vittnar om att det finns ett tydligt behov av den här typen av arrangemang.

Invigning i Järfälla – Sandvik öppnar ny anläggning

När Sandvik Mining and Rock Solutions i mars invigde sin nya anläggning i Järfälla, fanns BEF på plats. Det blev en dag fylld av intryck där vi inte bara fick möjlighet att bekanta oss med de nya, toppmoderna lokalerna – utan också att träffa både BEF-medlemmar och kunder till Sandvik. Dagen bjöd på välsmakande mat från foodtrucks och möjlighet att ta del av företagets visioner för framtiden. Vi passade självklart också på att höra vad Sandvik själva har att säga om sitt nya center.

Johanna Øygard, Territory Manager Nordics, Sandvik Mining and Rock Solution:

Med våra nya lokaler ser vi fram emot att fortsätta att arbeta nära våra kunder och som ett ställe att samlas på, inte minst för kunder, partners och internt för våra anställda. Vi är stolta över att kunna erbjuda en representativ miljö som den här och det känns fantastiskt att redan få så mycket positiv feedback.

Det här är mer än bara en ny anläggning för oss i den svenska försäljnings- och eftermarknadsorganisationen – det är ett viktigt landmärke för oss och en investering i framtiden där vi ser fram emot att få fortsätta växa tillsammans med våra kunder.

Här skapar vi tillsammans med våra medarbetare en miljö som jag tycker reflekterar vårt engagemang för service och kvalitet. Med välplanerade lokaler på en plats som är enkel att nå: en toppmodern verkstad, rymligt lager och modernt kontor, gör vi det lätt för våra kunder att få tillgång till oss, våra produkter och tjänster.

Den utökade kapaciteten i verkstaden möjliggör både större och mindre projekt med hela Mellansverige som upptagningsområde. Här utför vi alla typer av servicearbeten som till exempel reparationer, besiktningar och återställningar.

När det gäller den strategiska placeringen av den nya anläggningen: «Läget är ju också oerhört bra och lättillgängligt. Lokalerna ligger direkt vid E18 vid Stäket för bästa tillgänglighet med smidig närhet till både Stockholm och Arlanda oavsett om det är för besökare eller transporter.

Johan Widigson, Säljare av borriggar

Det är jättekul att så många har kommit för att fira invigningen av vår nya anläggning med oss. Det här är en fin möjlighet att visa upp hela erbjudandet som till exempel ett stort urval av vår maskinpark, inklusive våra demomaskiner och de som är tillgängliga för uthyrning.

Den här nya anläggningen är verkligen

en milstolpe för oss. Jag tycker att vi har fått till en riktigt bra lösning som vi hoppas kommer att uppskattas av alla

Vi har skapat en plats som är både lättillgänglig och funktionell där våra kunder ska känna sig välkomna och kan få den service de behöver på ett smidigt sätt.

Vår nya anläggnings placering gör det inte bara lätt för våra kunder att besöka oss, utan är också smidigt för våra fältservicebussar och vid transporthantering av maskiner.

A complete rock service

People make the difference

Nobody gives a better blasting performance...

Hugelsta, 635 02 Eskilstuna.
Tel: 016 13 90 77 **Fax:** 016 12 87 10

EPC-SVERIGE EPC GROUPE

The Equipment *The Shotfirer* *The Team*

Årets föreningsstämma

Många andra föreningar och företag håller sina stämmor korta, formella och strikt enligt dagordningen. Vi i BEF har däremot valt en annan väg – där vi kombinerar det formella med gemenskap, inspiration och en festligare inramning. Stämman är inte bara ett tillfälle för beslutsfattande, utan också en chans att umgås med medlemmar och partners i en avslappnad och givande miljö.

I år höll vi till på Ellery Beach House på Lidingö. Ett hotell som kombinerar konferensmöjligheter med en avslappnad miljö – och där deras badavdelning är något av ett kännetecken.

Själva stämman hölls på förmiddagen torsdagen den 4 april. Som vanligt gick vi igenom verksamhetsberättelse, resultat, val till styrelse och andra formella punkter.

Efter den formella delen tog jag tillfället i akt att berätta lite om året som gått. Jag gick igenom vad vi har gjort inom utbildning, hur det såg ut på vår mässa Borr & Spräng, status i arbetet med auktorisationen och mycket annat. Eftersom det just nu händer väldigt mycket när det gäller branschens lagstiftning och föreskrifter, blev det naturligt en hel del fokus på det – inte minst hur vi i BEF arbetar gentemot myndigheter och beslutsfattare. Jag berättade bland annat om vårt deltagande i olika forum och hur vi agerar som remissinstans i frågor som rör sprängbranschens villkor.

Efter en välsmakande lunch var det dags för årets föreläsare: Peter Sjölund, en framstående genealogi-expert och pionjär inom DNA-släktforskning. Peter blev internationellt uppmärksammad när han 2020 bidrog till att lösa det 16 år gamla dubbelmordet i Linköping, där en åttaårig pojke och en kvinna tragiskt miste livet. Genom att kombinera traditionell släktforskning med avancerad DNA-analys lyckades han, tillsammans med polisen, identifiera gärningsmannen. Under sin föreläsning delade Peter med sig av sina erfarenheter från arbetet med dubbelmordet i Linköping, samt insikter om hur DNA-släktforskning kan användas både för att lösa brott och för att upptäcka sitt eget ursprung. Hans engagerande berättelse och djupa kunskap inom området gjorde stort intryck på oss alla.

Eftermiddagen ägnades åt avkoppling och umgänge – för den som ville fanns möjligheten att nyttja hotellets badavdelning, något som flera av deltagarna passade på att göra. Framåt kvällen samlades vi återigen, denna gång för middag och kvällsprogram.

Under middagen bjöds vi inte bara på god mat utan också på underhållning i form av livemusik. Bandets låtval var helt rätt – stämningen höjdes snabbt, och snart fylldes dansgolvet av glada deltagare.

Från oss på BEF vill vi rikta ett stort tack till alla, medlemmar och partners som deltog och bidrog till att göra både dagen och kvällen till ett mycket lyckat arrangemang.

STYRELSEN

Ordförande.
Mikael Sjökvist, Berg och Byggteknik AB

Ordinarie styrelse.
Sten Åkesson, Stens Bergborrning AB
Bo-Gunnar Andersson, BoMa Entreprenad
Mikael Sjökvist, Berg och Byggteknik AB
Lars Kvarnvik, Värnamo Sprängtjänst AB
Martin Andersson, Ducimus AB
Nils-Petter Nilsson, Norrbottens Bergteknik AB

Suppleanter
Catharina Nilsson, NCC Industry AB
Mathias Nilsson, NCC Industry AB
Camilla Ahlgren, Spräng och Mätkonsult AB
Klas Myremark, Kalas Myremark Bergsprängning AB

SUPER WEDGE
Sveriges ledande bergspräckare
RBT
Rockbreaker Tools AB
www.rockbreakertools.se

Sprengningsarbeider – norsk mötesplats för hela branschen

BEF:s motsvarighet i Norge heter NFF – Norsk Forening for Fjellsprengningsteknikk, och vi har haft ett gott samarbete under många år. Precis som vi arrangerar NFF återkommande branschevenemang, där ett av de mest etablerade är Sprengningsarbeider.

I år var det den 36:e upplagan av konferensen, som turnerar mellan olika delar av landet. Denna gång stod Bergen som värdort. Undertecknad var inbjuden att hålla ett föredrag om den allvarliga situation vi har i Sverige, där sprängämnen tyvärr har kommit att användas som ett verktyg i gängkriminell verksamhet. På förekommen anledning är detta numera även ett aktuellt ämne i Norge – de kriminella nätverken respekterar inga landsgränser, och vårt grannland har i viss utsträckning också drabbats. Inom detta område finns det goda möjligheter att lära av varandra – inte minst när det gäller hur lagar och regelverk tillämpas. I vissa avseenden har Norge ett mer fungerande och tydligt system.

Det är alltid värdefullt att få utbyta erfarenheter med kollegor från andra länder, särskilt i frågor där vi i Sverige – av nödvändighet – har tvingats hantera utmaningar tidigt. Att den erfarenhet vi har byggt upp kan komma andra till nytta är förstås extra meningsfullt.

Sprengningsarbeider riktar sig till hela värdekedjan inom bergsprängningsbranschen – från byggherrar och entreprenörer till konsulter och leverantörer – och välkomnar både nybörjare och erfarna. Upplägget påminner mycket om våra svenska Bergsprängardagarna, både i innehåll och i atmosfär. Programmet bjöd på en bredd av föredrag: uppdateringar om lagstiftning, säkerhet och föreskrifter, men även tekniska erfarenheter från konkreta projekt, hantering av vibrationer, dammproblematik och arbetsmiljöfrågor. Inte minst presenterades flera exempel på ny teknik och digitala verktyg i utveckling.

Jag var inte den enda svenska rösten i programmet – Mathias Jern från

ORICA

VI HJÄLPER DIG LYCKAS MED DINA PROJEKT

HOS OSS HITTAR DU ALLT DU BEHÖVER FÖR DITT SPRÄNGNINGSARBETE:

- SPRÄNGMEDEL
- TÄNDMEDEL
- ELEKTRONISKA INITIERINGSSYSTEM
- DIGITALA LÖSNINGAR
- TEKNISK SERVICE

Orica Sweden AB
Gyttorp | 713 82 Nora | orica.com
info.gyse@orica.com | 0587 850 00

Nitro Consult deltog också, och höll ett uppskattat föredrag om provsprängning och vibrationsprognostisering i känsliga miljöer, ett av flera bidrag han gjort inom området.

Första dagens program avslutades traditionsenligt med middag – ett uppskattat tillfälle för fortsatt samtal och nätverkande. Som det ofta blir utomlands, samlades vi svenskar till ett gemensamt bord där jag, Mathias samt Johan Guthe från Nitro Consult och Hanna och Magnus från Sherpas hade en trevlig kväll med både erfarenhetsutbyte och skratt. Alltid lika trevligt att umgås med våra partner I BEF. Även om vi under middagen naturligt hamnade bland andra svenskar, fanns det gott om möjligheter att nätverka med våra norska vänner – något som också togs tillvara under kvällen.

Tyvärr hade jag inte möjlighet att delta under den andra konferensdagen, då andra åtaganden kallade på hemmaplan. Men sett till helheten var det ett mycket välarrangerat evenemang – både innehållsmässigt och socialt – och det är alltid inspirerande att se hur våra norska kollegor lyfter fram branschens utmaningar.

Mathias Jern, Nitro Consult

BEF erbjuder endagskursen

Bergsprängning för beställare!

De beställare som upphandlar bergsprängning i ett projekt bör ha vissa grundkunskaper om vad bergsprängning handlar om.

I denna kurs förmedlar vi kunskap om vad den som köper bergsprängning ska tänka på. Kursens innehåll belyser bland annat regelverket kring sprängning och sprängämne, kort om AMA och AB samt problematiken kring dolor. Kursen är en heldag och kan arrangeras på valfri ort där vi kommer till Er

Kursen kommer också att behandla omgivningspåverkan när det gäller vibrationer och luftstötvågor.

Kursledare: Jan Johansson, BEF samt Carl Lind ,Tilia Consult.

För information och bokning kontakta oss! anette@bef.nu eller ring Anette 07006936898

PRETEC

Let's connect

Pretec har släntförstärkning till ditt projekt!

**Pretec har ett gediget produktsortiment inom tunnel- och bergförstärkning samt till vatten- och frostsäkring.
Vi klarar av speciallösningar för just ditt projekts ändamål.**

Vi har flera olika bergnät anpassade för dina bergprojekt och behov. Med våra tillhörande tillbehör, så som bergöglor, brickor, wire, wirelås och mycket mer, säkras bergnätet och förhindrar stenras.

Hör av dig till oss med dina behov!

bergorder@pretec.se | 0303-35 19 00

AMA 26

AMA systemet är ett väldigt viktigt verktyg för att styra kvalitet och kalkylerbarhet avseende professionell entreprenadverksamhet inom bygg och wanläggningsbranschen. Eftersom flertalet av de projekt som handlar om bersprängningsentreprenader regleras utifrån AMA är det av största vikt att innehållet är relevant och applicerbart i praktiken.

Längre tillbaka i tiden ingick BEF i den referensgrupp som uppdaterar AMA vart tredje år. Av oklar anledning så hamnade vi utanför en tid, men återigen är vi delaktiga i detta arbete som nu håller på med nästa utgåva som ska komma ut 2026.

I referensgruppen ingår bland andra representanter från Trafikverket, Ramböll, Skanska, Region Stockholm och, från vår sida, undertecknad och inte minst vår ordförande Mikael Sjökvist som har stor kunskap om tillämpningen av regelverket i praktisk mening.

Det är dessutom glädjande att vi genom vårt deltagande har kunnat vara med och påverka och fått till stånd en del förändringar och förtydliganden som, förhoppningsvis kommer leda till mindre diskussioner och oklarheter ute på projekten.

Jan J.

KAN ÄLDRE BLI
PÅKOPPLAD LYFTHJÄLP
TILL FLER
SENARE DENNA DAG
KÖR I STOCKHOLM
SLUTPUTS
KRÄVER HÄST
TEXTSPALTER
UTROP
TANKAT MED RÅGE
NICKEL
SLÅS MED
HUR SOM HELST
RAMAR IN
FLAX
TYCKS TYKEN TIGGA
SKRITTAT
BO PÅ TOPP
STYR RÄTT
SMÄLLA AV
TIDIGARE
RART OM DE MINSTA
BABYKRYDDA
AMPERE
VAR STORA PÅ FILM
FINBIL
DECKARMARIA
IRONISKA EXPERTEN
VINTERKULA
PÅ MODET
VARGNOA
SKYDD
SPELDON
KAN BERG DÖLJA
INTOG
RÖK
MANIKNÖL
MINKLIKEN
HJÄLPER
MORGAN PÅ SCEN
TVÅ LIKA
KÄMPE
I VISS DOLME
MEST OM FINARE LED
KORT FRÅN
LÅTA LITE
FINNS
RÖD TRÅD
HAR SÄKRAD LOTT
PLATS FÖR LUR
DRA IHOP SIG
KAN STÅ FÖR TUSEN
VID FOTÄNDA
VISAR MATVAL
'FIRA'
KNAPPT LEVERNE
PYTTEPARTIKEL
HETER KUHNKE OCKSÅ
FINA FESTER
SA JA
STIRRADES STINT
BÄCKMAN
FRAMÅTANDAN
HANS MODE ÄR KÄNT
MED RENA ROLF
SKAPAS AV
PJÄSDEL
MITTLÄGE
BÖJA KNÄNA
ROAS
SES PÅ SCEN
VANLIG VID VATTEN
OSKYLDIGT VAPEN
ISEDAL
MÄTA KRAFTER
BADORT I KUNGSBACKA
LEKFÄRG
MITT I MONZA
LUFTHAV
DRAG I ALPERNA
MED VALE
RIKE
RYMDMÅTT
VÄSTER OM GUYANA
MED TIDIG FORD
PLÖTSLIG SMÄLL

Av Margareta Andersson

Namn..... Adress..... Postadress.....

Inlämnas senast den 3 juni 2025. Adress: BEF, Nya Stadens Torg 6, 531 31 Lidköping. Märk kuvertet Bildkryss. Fem vinnare får var sin trisslott.
Det går också bra att ta ett foto på det lösta krysset och maila till anette@bef.nu.

Lite om konsultansvar med fokus på den skarpa fristen för skadeståndskrav i ABK 09

Allmänna Bestämmelser ABK 09 för konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörsverksamhet ("ABK 09") är standardavtalet för konsulter. Det handlar om alla typer av konsulter, för projektering, mängdberäkning, utsättning, besiktning m.m. ABK 09 innehåller 10 kapitel. Det som i denna artikel ska ägnas uppmärksamhet åt är kapitel 5 om Ansvar och specifikt fristerna för framställande av krav. Först ska dock kort nämnas de allmänna kraven på konsulten.

I kapitel 2 § 1 anges att konsulten ska genomföra uppdraget fackmässigt och med omsorg samt även i övrigt iaktta god yrkessed. Detta är de grundläggande kraven på konsulten. Av kommentaren till bestämmelsen anges att uppdraget kan innebära en skyldighet för konsulten att kontrollera uppgifter och komplettera utredningar som beställaren har lämnat. Om detta leder till att uppdragets omfattning ändras påverkar det ersättningen till konsulten.

Bestämmelsen i nämnda paragraf med kommentaren har stora likheter med bestämmelsen i ABT 06 kap 2 § 1 och dess kommentar, som är aktuell när fråga är om totalentreprenad med projekterings-ansvar. Skillnaden mellan totalentreprenören och konsulten är dock att totalentreprenören har ett strikt ansvar för fel, medan konsulten har ett ansvar vid vårdslöshet.

Om konsulten inte agerar enligt kapitel 2 § 1 aktualiseras kapitel 5 i ABK 09. Enligt § 1 ansvarar konsulten för skada som denne orsakar beställaren genom bristande fackmässighet, åsidosättande av sedvanlig omsorg eller annan vårdslöshet vid genomförande av uppdraget (alltså i strid med kapitel 2 § 1). Har beställaren visat att skada uppstått och gjort sannolikt att skadan beror på en felaktighet i konsultens handlingar eller en underlåtenhet av konsulten, ska konsulten för att fria sig från ansvar visa att han inte är ansvarig för skadan. Den skadelidande måste dock alltid kunna visa att det finns ett klart samband – en adekvat kausalitet – mellan vårdslösheten och själva skadan.

Av § 2 framgår att ansvaret gäller i tio år och enligt § 3 att ansvaret är begränsat till 120 prisbas-belopp, om inte annat avtalas. Det är inte ovanligt att konsulter vid mindre uppdrag begränsar sitt ansvar, ibland till arvodets storlek. Sådana begränsningar är viktiga att observera,

Forts på sid 22

FÖR SÄKER SPRÄNGNING!

SPRÄNGMATTOR
RUBA
GUMMIVERKSTAD

RUBA GUMMI AB
BRÄNDÅSEN 141
694 93 ÖSTANSJÖ
Hemsida: www.rubagummi.se

TEL: 0582-23010
MOB: 0703-983231
MAIL: info@rubagummi.se

Forts från sid 21

då man som beställare till konsulten (oavsett om man är byggherre eller entreprenör) bör anpassa ansvaret till den skada som man kan drabbas av i händelse av att konsulten gör fel. I § 10 föreskrivs en försäkringsplikt som ska motsvara konsultens avtalade skadeståndsansvar. För anlitade underkonsulter gäller enligt § 4 samma ansvar som för konsulten själv. Enligt § 5 har konsulten som huvudregel en skyldighet att på egen bekostnad rätta handlingar inom skälig tid efter begäran.

I § 6 finns en preskriptionsfrist för skadeståndskrav. Enligt bestämmelsen ska krav på skadestånd ”för att kunna medföra rätt till ersättning framföras skriftligen inom tre månader efter det att beställaren fått skälig anledning att anta att konsulten är ansvarig för skadan, dock senast nio månader efter det att beställaren fått kännedom om skadan.” Kravet ska dessutom ha framställts inom den tioåriga ansvarstiden.

I ett avgörande från fjolåret prövades frågan om beställaren hade framställt kravet på skadestånd i rätt tid, med avseende på niomånadersfristen (från kännedom om skadan). Konsulten hade i fallet fått i uppdrag av totalentreprenören att bland annat ta fram konstruktionsritningar för ett betonggolv. Under entreprenaden sände beställaren en reklamation till totalentreprenören om att det förelåg fel i utfört arbete, bilade dokumentation avseende felen och ett meddelande om att beställaren ska hållas skadelös.

I domen redogörs till en början för hur standardavtal på entreprenadområdet (främst ABK 09, AB 04 och ABT 06) ska tolkas enligt följande.

”Vid tolkning av entreprenadavtal är den gemensamma partsviljan vid avtalets ingående utgångs-punkten för tolkningen. Först om en gemensam partsvilja inte kan klarläggas och det också saknas omständigheter vid sidan av avtalstexten som kan klargöra hur parterna har uppfattat ett omtvistat avtalsvillkor, bör domstolens tolkning inriktas på villkorets ordalydelse. När villkorets innebörd ska bedömas kan ledning hämtas från systematiken och de övriga villkoren i avtalet; bestämmelserna är avsedda att utgöra ett sammanhängande system.

Vid tolkningen av vissa villkor kan det finnas anledning att särskilt beakta entreprenadavtalets speciella drag. När inte heller avtalets systematik ger någon ledning är det naturligt att tolka villkoren i ljuset av den dispositiva rätt som annars skulle ha tillämpats, varav en del kommit till uttryck i köplagen. Det ska dock beaktas att entreprenadavtal skiljer sig från t.ex. köp genom att det som regel avser ett omfattande, komplicerat och långsiktigt arbete med flera inblandade parter. Ytterst och sist måste en mer övergripande rimlighetsbedömning göras (se NJA 2015 s. 862 p. 12 och däri gjorda hänvisningar). ”

När det gäller tolkningen av standardavtal skiljer sig denna från tolkning av ”vanliga” avtal, genom att bestämmelserna normalt inte har varit föremål för någon särskild diskussion mellan parterna.

Vad avser särskilt tolkningen av ABK 09 kap 5 § 6 hänvisar domstolen även till andra rättsfall.

Domstolen nämner att Högsta domstolen i NJA 2007 s. 35 har prövat frågan hur uttrycket «skadan upptäckts» i ABK 96, föregångaren till ABK 09, ska tolkas. Man hänvisar vidare till att tolkningen har i Svea hovrätts dom, 2019-04-24, i mål T 6985-18 bedömts vara gällande även avseende ”kännedom om skadan” enligt ABK 09.

”Kännedom om skadan” föreligger enligt nyss nämnda avgöranden när det för beställaren i det aktuella fallet framstår som sannolikt att denne är ansvarig mot sin uppdragsgivare. I detta fall således totalentreprenören gentemot sin beställare.

Enligt NJA 2007 s. 35 syftar den aktuella avtalsregeln till att balansera behovet av att konsulten tidigt ska få information om beställarens krav med beställarens behov av att inte behöva framställa krav som saknar tillräcklig grund. Konsulten har ett legitimt intresse av att bli informerad om den upp-komna skadan i ett tidigt skede. Detta ger konsulten möjlighet att agera, till exempel genom att göra en egen utredning av skadan innan den avhjälps, genom att utarbeta förslag till metoder för att avhjälpa skadan eller genom att säkra bevisning. Samtidigt är det viktigt att beställaren ges tid att överblicka situationen innan skadeståndskrav framställs. Risken är annars stor att det framställs obefogade krav, vilket i sin tur leder till onödiga utredningar och kostnader för konsulten. Samman-taget är syftet med avtalsregeln enligt domstolen att skydda både konsultens och beställarens intressen genom att skapa en tydlig process för hantering av krav som rör skador.

En avvägning krävs enligt NJA 2007 s. 35 alltså mellan beställarens och konsultens motstående intressen. Å ena sidan kan inte skadan anses upptäckt så snart beställaren kan ana eller misstänka en potentiell skadeståndsskyldighet gentemot sin uppdragsgivare. Å andra sidan är det inte rimligt att konsulten ska avvakta beställarens krav tills dennes skadeståndsskyldighet är fullständigt utredd. En lämplig avvägning mellan konsulten och beställarens motstående intressen är enligt domstolen att tiden för framställande av krav på skadestånd börjar löpa när det framstår som sannolikt för beställaren att denna är ansvarig mot sin uppdragsgivare.

Avgörande för bedömningen är enligt domstolen vid vilken tidpunkt som beställaren tidigast fick kännedom om skadan och skälig anledning att anta att konsulten svarade för skadan. Enligt domstolen måste det för totalentreprenören genom reklamationen från beställaren framstått som sannolikt att totalentreprenören hade ett ansvar gentemot sin beställare och totalentreprenören har därmed ansetts ha fått kännedom om skadan. Eftersom inga krav på skadestånd hade framställts inom niomånader från reklamationen, hade totalentreprenören förlorat rätten till skadestånd.

Niomånaderfristen är den yttersta fristen för skadeståndskrav.

Forts på sid 24

Nordenväg AB: Ledande inom tillverkning och återtag av sprängmattor

I Virserum, Småland, har Nordenväg AB sedan länge varit en pålitlig partner för bergsprängare och entreprenörer över hela Norden. Som medlem i Bergsprängnings Entreprenörernas Förening är vi stolta över vår 30-åriga erfarenhet inom tillverkning av sprängmattor och vårt arbete med flera nöjda kunder. Med denna bakgrund kombinerar vi traditionell expertis med innovativa hållbara lösningar, och vårt nya initiativ för återtag av uttjänta sprängmattor sätter miljöansvar, effektivitet och hållbarhet i centrum.

Tillverkning av sprängmattor – Erfarenhet och kvalitet

Med över 30 års erfarenhet har Nordenväg AB byggt en stark position inom tillverkning av sprängmattor, anpassade för olika typer av projekt inom bergsprängning. I vår fabrik i Virserum produceras mattor som möter branschens höga krav, och vår långa erfarenhet garanterar pålitliga och hållbara produkter. Tack vare ett välorganiserat lager kan vi alltid leverera sprängmattor när kunderna behöver dem, vilket har skapat förtroende hos oss över åren. Vårt fokus på kvalitet gör oss till ett självklart val för entreprenörer som söker hållbara lösningar för sina sprängningsarbeten.

Återtag av uttjänta sprängmattor – Hållbarhet i praktiken

Ett av våra mest framträdande initiativ är vår nya tjänst för återtag av uttjänta sprängmattor. Genom att erbjuda detta mot en avgift underlättar vi för kunderna samtidigt som vi bidrar till en mer hållbar byggbransch. Processen är designad för att vara miljövänlig, effektiv och säker: de uttjänta mattorna återvinns och omvandlas till nya produkter som vägsladdar och skogsvägar, vilket minskar avfall och skyddar naturen. Miljöansvar är en prioritet, och vi säkerställer att hanteringen sker på ett ansvarsfullt sätt för både personal och miljö. Detta initiativ har redan väckt intresse hos kunder som värdesätter ansvarsfull hantering av sina uttjänta sprängmattor.

En partner för framtiden

Nordenväg AB:s kombination av över 30 års erfarenhet och vårt engagemang för återtag av sprängmattor visar hur traditionell tillverkning kan utvecklas med hållbarhet i åtanke. Vårt fokus på miljöansvar, effektivitet och hållbarhet gör oss till en förebild inom bergsprängningsbranschen. Med en fabrik som ständigt levererar högkvalitativa sprängmattor och ett växande arbete med återvinning, står vi redo att stödja entreprenörer i deras projekt. För mer information om hur Nordenväg kan vara en del av din verksamhet, besök nordenvag.se.

Tillsammans kan vi bygga en säkrare och grönare framtid för bergsprängningsbranschen!

Forts från sid 22

Den skarpare och mer vanligt förekommande fristen är dock den kortare tremånadersfristen. Den gäller från tidpunkten då beställaren fått skälig anledning att anta att konsulten är ansvarig för skadan.

Följande kan nämnas som exempel på när tremånadersfristen kan börja löpa:

• Entreprenören uppdrar åt en konsult att beräkna mängder inför ett anbud på fast pris. Under entreprenaden uppmärksammas entreprenören på att de faktiska mängderna är större. Eftersom konsulten beräknat mängderna kan man utgå från att fristen börjar löpa när entreprenören uppmärksammas på att mängderna inte stämmer.

• Entreprenören är totalentreprenör och vid en besiktning noteras att det föreligger fel i entreprenaden. Om felet är hänförligt till något som konsulten haft i uppdrag att projektera, kan man utgå från att delfåendet av besiktningsutlåtandet (om inte redan vid besiktningen) kommer att utgöra starttid för fristen. Detta även om totalentreprenören initialt kanske gör bedömningen att anmärkningen inte är korrekt.

• På motsvarande sätt som i föregående exempel kan fristen för en beställare (vid utförande-entreprenad, där beställaren alltså svarat för projekteringen) ha att reagera på en B-anmärk-ning vid besiktningen.

• En annan situation är när en beställare eller en entreprenör (från sin underentreprenör) mottar en ÄTA-avisering under entreprenadens utförande. Om den ÄTA-aviseringen tar sikte på fel eller avvikelser i förfrågningsunderlaget, kan delfåendet av ÄTA-aviseringen komma att utgöra starttid för fristen. Detta då en ÄTA-avisering under pågående entreprenad normalt medför kostnader för beställaren och därmed skada. Däremot behöver inte samma för-hållande nödvändigtvis gälla under en pågående projektering före upphandling av ett projekt, utan då kanske endast begäran om rättelse av handlingar aktualiseras. Någon skada behöver ju inte uppstå på detta stadium.

• Ett fall som jag själv var inblandad i rörde en felaktig inmätning av ett stomnät, där det efter uppförandet av det första huset noterades att vägen låg för högt. Det fick till följd att det blev merkostnader för anpassningar och tillgänglighet. Omgående efter upptäckten ställdes krav gentemot konsulten, som av oförklarlig anledning först inte ville anmäla kravet till sitt försäkringsbolag. Konsulten begav sig under ärendets hantering till platsen för att kontroll-mäta, och lyckades med bedriften att återigen mäta fel. Försäkringsbolaget bedömde att vårdslöshet förelåg och reglerade kravet.

Vad krävs då för att bryta fristen?

Som ABK 09 kap 5 § 6 inleds med är det fråga om ”Krav på skadestånd”. Det måste vara tydligt att det är fråga om just ett krav på skadestånd och inte något annat. Det finns fall där beställaren har ställt krav på avhjälpande av felet, men missade att ställa krav på ersättning för den skada som felet redan hade orsakat. Beställaren nämnde endast att det hade uppstått vattenskador, men inte att det begärdes ersättning för skadorna. I det aktuella fallet ansågs därför inte att krav på skadestånd hade framställts i rätt tid (gällde en tremånadersfrist i AB 04 kap 5 § 20 med avseende på ansvaret efter garantitiden).

Som alltid gäller det att vara tydlig, och enklast är att rubricera ett brev med det som avses; skriv inte reklamation utan Krav på skadestånd. Det är viktigt att notera att ett krav inte måste preciseras till belopp inom fristen. Det är tillräckligt att man anger att det är ett krav på skadestånd och att detta kommer att preciseras så snart skadans omfattning är klarlagd. Och skriv inte att krav kommer att framställas, för då har det ju ännu inte framställts.

Magnus Wollsén
Advokat AB
Kungsgatan 8, 2tr
111 43 Stockholm
Tel: 0700-92 00 64.
magnus@wollsenadvokat.se

Auktorisering

Auktoriserade Bergsprängare i dagsläget

Alingsås Sprängtjänst AB
Andersson & Rask Åkeri AB
Berg & Byggteknik i Norberg AB
Bergsprängaren Forsberg AB
Bertil Almqvist Bergsprängning AB
Björsäters Berg & Transport AB
Bohus Bergsprängning
C. Skönnerud Bergarbeten AB
Dala Spräng & Grävteknik AB
Ducimus Blasting AB
Enjis Bergsprängning AB
Frentab Entreprenad & Söner AB
Hallstahammars Sprängtjänst AB
Hammarö Bergsprängning AB
Källgren & Söner AB
Magnus Schakt AB
NCC Berggruppen
Nerikes Bergsprängning
Nitro Entreprenad AB
Norrbottens Bergteknik AB
RG Bergkonsult AB
Roger Sprängare
Skullman Bergsprängning
Sprängarbeten i Trönedal AB
Spräng och Mätkonsult i Nora AB
Sten & Betongteknik i Katrineholm
Stens Bergborrning
Svensk Maskinborrning
Södertörns Sprängtjänst AB
Uddevalla Bergsprängning AB
Uppländska Bergborrnings AB
Värnamo Sprängtjänst AB
Östervallskogs Allteknik AB

Vi hälsar er Varmt Välkommen

PJ Schakt & Entreprenad AB, 0707882982.

Nordenväg AB 0702150411

CME

Slipmaskiner • Slipstift • Gruvlampor

Borrhålsplugg • Fördämningsmattor

Slipskivor • Skjutkabel • Borrkronor

Borrstål • Slangar • Märkfärg

Dammsugarpåsar • Skyddskläder

Gruvstövlar • Tillbehör

Serviceverkstad med demomaskiner

Tel: 031-541096, 542032 www.cme.se info@cme.se

Backa bergögata 7
42246 Hisings Backa

Lägg till ett Mobilt visuellt ID till ditt vanliga kort!

Hos Nexus får du inte bara ID06-kort, du kan också beställa kort som används för in-utpassering och identifiering (det som också kallas företagskort eller passerkort) och nu kan du även lägga till ett Mobilt visuellt ID som komplement till kortet!

Med ett ID i mobilen kan du identifiera dig visuellt, visa uppgifter om utbildningar och certifieringsnivåer, du kan även lägga till en QR-kod med valfri information.

Hos Nexus beställer du både det fysiska kortet och ett mobila visuella ID, enkelt och smidigt i Nexus beställningsportal. Behöver du råd kring hur kortet ska kodas, hjälp att få rätt säkerhetsnivåer och stöd för att komma igång, kontakta oss så hjälper vi dig vidare!

Du kan läsa mer om tjänsten för att beställa kort, Nexus GO Cards, här. Mer om Mobilt visuellt ID och hur det fungerar finns här

Låter det intressant? Kontakta oss så hjälper vi dig vidare! customersuccess.ds@nexusgroup.com

Lösningen på BEF-kryss nr 17 2024

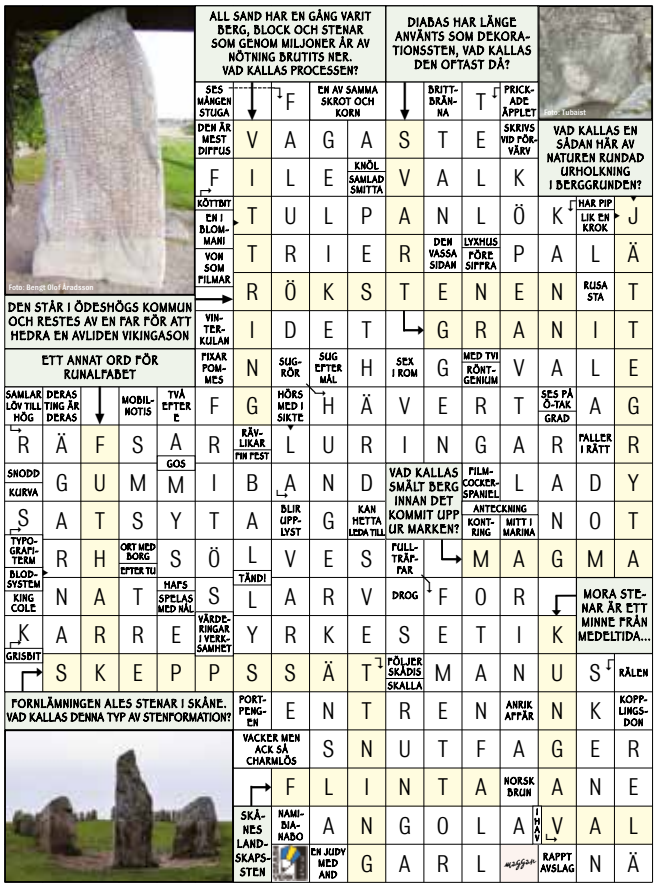

Av Margareta Andersson

Namn..... Adress..... Postadress.....

Bergsprängning på Facebook

Nu har BEF tagit steget ut i cyberrymden på riktigt för att komma ännu ett steg närmare våra medlemmar. Facebook är idag världens största community, så det är klart det måste finnas en naturlig samlingspunkt för alla bergsprängare. BEF har därför en egen sida dit alla som har Facebook kan gå och mingla, diskutera bergsprängning och träffa kollegor inom branschen. Sök på Bergsprängnings Entreprenörernas Förening eller gå in på www.facebook.com/sprangning och tryck sedan på gilla-knappen så kommer ni ha möjlighet att själva skriva inlägg, kommentarer osv.

Varmt välkomna!

”Passiv” medlem

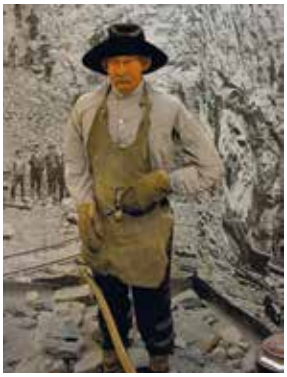

På begäran av flera medlemmar som sålt sitt företag, gått i pension eller av anledning tillfälligt eller för alltid lämnad bergsprängningsbranschen men ändå vill ha en koll på vad som händer inför vi nu medlemsalternativet ”Passiv medlem” (egentlig fel ord för man vill ju egentligen vara aktiv och veta vad som händer). Medlemskapet innebär att man ex.vis får BEF-Nytt, inbjudningar till stämman och andra typer av möten. Däremot har man inte kvar sin rösträtt. Medlemsavgiften blir 800 kr/år

Intresserade kontakta BEFs kontor.

VISA ERT MEDLEMSKAP – Ger konkurrensfördelar

En undersökning visar att både Proffsbeställare och privatkunder ser en stor fördel i att en entreprenör/hantverkare är medlem i en branschförening.
Därför våga synas. Visa BEF – loggan på brevpapper, fakturor, anbud, maskiner, hemsida mm.

Behöver ni dekaler, digitala loggor, råd eller praktisk hjälp. Ring kontoret så ordnar vi det.

Åter i lager

SPRÄNGNING PÅGÅR

Köp flaggor – profilera BEF

Nu har nya flaggorna kommit in, denna gång med en BEF-logga. Det hjälper till att profilera BEF. Använd den flitigt vid postning inför sprängning. Se gärna vad AFS 2007:1 Sprängarbete skriver i 37 § om utrymning, bevakning och initiering.

Flaggorna säljs till självkostnadspris á 160 kr styck exkl moms. Maila beställningen till anette@bef.nu eller ring kontoret 070-693 68 98.

BORR & SPRÄNG 2025

Vi är på Borr & Spräng i Aronsborg 15 maj 2025

MONARK
Epiroc
SANDVIK
YAMAMOTO
Bergsprängnings Entreprenörernas Förening BEF
ORICA
SSE
NITRO CONSULT
BERGMA
AUSTIN POWDER
SMC AB
EBS RENTAL
VELROQ
NORDENVÄG
TRANSTRONIC
EPC GROUPE
BROKK
infobric
SHERPAS
L5
CME
BETONGAKUTEN
FORCIT
RBT Rockbreaker Tools AB
EXPLOSIVHUND EMS MILJÖ & SÄKERHET SVERIGE AB
KENDRILL
MOBA MOBILE AUTOMATION

Har du problem eller frågor inom teknik, ekonomi, juridik, arbetsrätt, utbildning, lagar/förordningar osv. så är du välkommen att kontakta oss genom att ringa 070-899 91 54 eller maila info@bef.nu.
Vi kanske inte har svaret direkt men tar fram det och kommer tillbaka eller sänder dig vidare till någon av våra duktiga rådgivare. Som medlem har du rätt till kortare rådgivning gratis av våra rådgivare som tillhör de ledande inom respektive område.

Säkerhetsrådgivare

Fredrik Viking
H Safety AB
fredrik.viking@hsafety.se
070-620 22 74

Fredrik har flerårig erfarenhet som utbildare inom bergsprängning, framförallt sprängkort och dess vidareutbildningar. Nu har Fredrik blivit certifierad Säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods. Främst inriktning mot bergbranschen och Klass 1 farligt gods, på väg.
Hör av er för frågor kring säkerhetsrådgivning, och givetvis sprängutbildningar.

Rådgivning pension och finans

Meho Trncic
Livförsäkringsbolaget Skandia
meho.trncic@skandia.se
Tel: 073 827 34 04
Meho har flerårig erfarenhet på kundägda Skandia inom frågor som rör pensionssparande, riskförsäkringar och kapitalplaceringar för både företag och privatpersoner.

Entreprenadjuridik – Allmän Juridik

Magnus Wollsén Advokat AB
Kungsgatan 8, 2tr
111 43 Stockholm
Tel: 0700-92 00 64.
magnus@wollsenadvokat.se

BEF har avtal med advokat firman JKN Advokat KB angående medlemsservice inom entreprenadjuridik, affärsjuridik och skattefrågor. Vår kontaktperson är Magnus Wollsén med stor erfarenhet från bygg- och anläggningsbranschen med klienter ifrån UE-leden och BEF:s rådgivare i över 10 år.

Rådgivning Geologi

Lars Bergkvist
Nitro Consult AB
lars.bergkvist@nitroconsult.se
Tel: 0708 -81 40 22

”Berka” har lång och stor erfarenhet som bergsakkunnig och inom berggrundsgeologi. Han är väl förtrogen med betydelsen att förstå berget och göra kopplingen till sprängningen. Till vardags jobbar han på berggruppen på Nitro Consult AB. Han är också anlitad av SL som sakkunnig, som har mycket hårda krav när det gäller sprängning intill eller inom deras anläggningar. ”Berka” pratar samma språk som oss bergentreprenörer, vilket givetvis underlättar vid rådgivning.

AMA – Systemet

Bo Wahlquist Markkonsult AB
Linjemästarvägen 59
162 70 Vällingby
Tel: 070-861 90 33
bo.wahlquist@outlook.com

Rådgivning besiktningar, värderingar

Anders Ståhle
Ståhles Estate and Consulting AB
anders@demolering.se
070-647 04 15

Värdering, tekniska utredningar, värderingar, konsulttjänster inom all demoleringsteknik metoder och utrustning samt gruvbrytningsteknik och brytningsmaskiner.

Auktoriserad besiktningsman på Sveriges Handelskammare för gruv- och demoleringsmaskiner.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljö Borrning o sprängning
Åke Ahlgren
Tel:070-515 80 24
ake.ahlgren@comhem.se
Åke har ett förflutet i Bygghälsan där han jobbade i drygt 10 år som skyddsing.
Han har ett praktiskt förhållningssätt till arbetsmiljö. Handhar också arbetsmiljö i vår utbildning för ”Auktoriserad bergsprängare”. ”Arbetsmiljöfrågor skall lösas nära produktionen är Åkes motto”

Bergsprängarnas självklara försäkringslösning

Tomas Bennetoft Företagssäljare
tomas.bennetoft@if.se

Mobil 070 566 03 28
Mer information på hemsidan.

Dolor

Jan Johansson
BEF
jan@bef.nu

Jan har dolor som sin specialitet. Undervisar i BEF Utbildning och har varit sakkunnig i flera utredningar. Samt givetvis gedigen praktisk kunskap från sin egen verksamhet.

Anette Broman
BEF
Utbildningsansvarig /Projektledare
anette@bef.nu
070-693 68 98

TIDNINGEN FÖR BEF-MEDLEMMAR OCH BRANSCHINTRESSENTER

Utgivare
Bergsprängningsentreprenörerna
i Sverige Ekonomiska förening, BEF.

Adress
Nya Stadens Torg 6
531 30 Lidköping
Tfn 070-899 91 54
Mail info@bef.nu
Webb **www.bef.nu**

Redaktör och Ansvarig utgivare
Jan Johansson
jan@bef.nu

Prenumeratation
Tidningen finanseras av BEF och annons-intäkter. De som önskar prenumerera eller ett enstaka exemplar, maila till BEF.

Annonser
En annons i BEF-Nytt läses av mer än tusen beslutsfattare inom bergsprängnings-branschen.
För information och bokning, kontakta BEF enligt ovan.

Tryck
Gracia Repro i Stockholm AB

Citera gärna BEF-Nytt, men källa ska anges.

ISSN 2000-9161

Centraldammsugare för dammfri bergborrning

- **Helt dammfritt berg -** förbättrad arbetsmiljö för alla på arbetsplatsen

- **Vi sköter tömningar, transporter och allt runt omkring** - bekymmersfri hyra

- **Personalen slipper bära borrkaxsäckar** – investera tiden i ert projekt, inte i tunga lyft

- **Inget borrkax i/runt redan borrade hål** – allt borrkax samlas i centraldammsugarens container

EBS RENTAL

www.ebsrental.se

Bergsprängnings Entreprenörernas Förening

Kvalitetsstämpel

Bergsprängningen omgärdas med flera lagar, regler och förordningar än någon annan del av byggsektorn och det med rätta. Misstag som okunnighet och slarv kan få förödande konsekvenser.

Genom branschorganisationen BergsprängningsEntreprenörernas Förening supportras och utbildas medlemsföretagen (ca 100 st som står för 85% av ovanjordssprängningen i Sverige) inom säkerhet, lagar och förordningar, teknisk utveckling, Kvalitet, Miljö och Arbetsmiljö

Medlemsföretagen förbinder sig att följa föreningens riktlinjer inom dessa områden vilket ger trygghet för våra beställare.

Byggföretagen Branschförening

Våra medlemmar

Södra Sverige

Adrianssons Bergentreprenad AB, Tingsryd, 070-650 72 67
Almquist Bergsprängning AB, Mjölby, 070-688 41 66
Bergbolaget i Götaland AB, Nässjö, 0380-55 52 60
Hasslö Spräng & Markarbeten, Hasslö, 0733-72 38 30
Hedlund Mark och Spräng AB, Tollarp, 0709-453986
Huskvarna Terrängtjänst, Huskvarna, 0705-31 21 40
Kalvsjöholmsbolaget AB, Kalv, 0325-511 55
Källgren & Söner AB, Eksjö, 070-509 89 25
MJ Bergspräning AB, Ryd, 070-511 09 00
Natzéns Sprängtjänst AB, Gnosjö, 070-834 68 20
Oryds Schakt AB, Vårgårda, 0736-26 08 19
Ottestala Schakt AB. Henån, 0304-300 55
P-O's Sprängtjänst & Söner AB, Norrhult, 070-523 88 20
Rabbalshede, Fjällbacka 072 221 11 86
Värnamo Sprängtjänst AB, Gnosjö, 0705-69 02 50
Österlen Håltagning AB, Hammenhög, 070-525 60 87

Mellan Sverige

Andersson & Rask Åkeri AB, Hofors, 0290-296 00
Berg & Byggteknik i Norberg AB, Norberg, 0223-217 30
Bergsprängaren Forsberg AB, Nyköping, 070-630 79 31
Björkbackens Entreprenad AB, Mariestad, 0705-35 73 43
Björsäters Berg & Transport AB, Mariestad, 070-572 38 41
BoMa Entreprenad, Ulricehamn , 070-983 75 99
Borrtema LKPG Linghem, 070-298 88 34
Dala Spräng o Grävteknik AB, 076-112 30 92
Hallstahammars Sprängtjänst AB, Hallstahammar, 0220-124 30
Hammarö Bergsprängning, Hammarö, 073-772 22 75
IW Sprängservice AB, Åtvidaberg, 070-333 33 14
Magnusson & Pettersson AB, Lindesberg, 070-331 35 25
Mases Spräng & Mark AB, Rättvik, 070-584 17 42
Mountainwater84 AB, Hällefors, 076-112 51 43
SB Maskinservice, Eskilstuna, 070 55 790 19
Spräng & Mätkonsult i Nora AB, Nora, 0587-136 41
Sten & Betongteknik i Katrineholm, Katrineholm, 070-867 01 53
Stensätter Maskin AB, Eskilstuna, 070-622 15 36
Tivens Berghantering AB, Tived 0761- 02 17 74
Uppländska Berg AB, Norrtälje, 0176-766 40
Öregrunds Bergsprängningstjänst, Öregrund, 073-655 03 57
Östervallskogs Allteknik AB, Töcksfors, 070-516 00 64

Stockholmsområdet

Berg och Anläggning i Stuvsta AB, Huddinge, 070-712 32 22
Berglaget i Sverige AB, Järfälla, 076-852 35 98
Bladhs Sprängservice AB, Ösmo, 070-508 11 13
C. Skönnerud Bergarbeten AB, Huddinge, 073-316 99 98
Enjis Bergsprängning AB, Åkersberga, 070-226 47 72
EPV Entreprenad AB Järna, 070-245 45 23
Frentab Entreprenad & Söner AB, Gustavsberg, 08-570 260 90
Gnesta Bergbyggare AB, Stockholm, 070-760 20 52
Magnus Schakt AB, Saltsjö-Boo, 070-729 43 68
RG Berg och Mark AB, Stockholm, 073-230 74 57
RG Bergkonsult AB, Värmdö, 070-999 42 49
Skullman Bergsprängning, Färentuna, 070-862 33 12
SW-Sprängtjänst, Märsta, 070-854 01 86
Södertörns Sprängtjänst AB, Huddinge, 070-405 96 95
YB Sprängtjänst AB, Saltsjö-Boo, 070-931 41 64

Västra Sverige

Alingsås Sprängtjänst AB, Alingsås, 0703-33 33 14
Bohus Bergsprängning AB, Hedekas, 070-336 11 68
Ducimus Blasting, Sjömarken, 070-403 06 01
Fyrstads Bergsprängning AB, Rabbalshede, 070-469 02 20
Klas Myremark Bergsprängning, Jörlanda, 070-312 86 22
Nitro Entreprenad AB, Göteborg, 0702-33 56 60
PJ Schakt & Entreprenad AB, Sjöhåla 0707882982.
Svensk Maskinborrning AB, Trollhättan, 0703-84 47 42
Svevia AB, Anläggning Göteborg, 070-371 23 64
Uddevalla Bergsprängning AB, Uddevalla, 070-557 02 20
Warlöfs´s Entreprenad & Anläggning AB, Kungsbacka, 073-141 46 69

Norra Sverige

Bysses Bergsprängning, Ramsele, 070-370 45 18
Lindströms Bergsprängning AB, Matfors, 073-841 80 57
NCC Industry AB Sverige Nord, Umeå, 070-330 10 68
Norrbottens Bergteknik AB, Luleå, 070-625 02 36
Sollefteå Sprängtjänst AB, Sollefteå, 0620-163 50
Stens Bergborrning, Forsa, 070-372 99 77
Svevia AB Norr
Vemdalens Sprängtjänst AB, Vemdalen, 070-336 47 40
Wallbergs Åkeri AB, Ljusdal, 0651-176 00
Västjämtlands Sprängtjänst AB, Järpen 070-331 71 83

Utland

Bergsprängaren Bo Jansén Jomala-Åland +35-8-405 536 123
Van Oord +31 88 8260000
Voglers Eesti Ou Kunda +37-251 457 02

Passiva medlemmar

Danderyds Berghantering AB, Stockholm,
Kalle Sprängare, Bergsjö,
Lisa´s Bergsprängning
Nerikes Bergsprängning AB, Odensbacken
Sten Gunnar Karlsson
Thorins Bergsprängning AB
ÅG Sprängare.

Aktivt stödjande Partners

AbesiktningAB,AnsvarsbesiktningAB,AustinPowderSwedenAB,AwenginearConsultingAB,Bergma,BjerkingAB,BlomeSprängprodukterAB,CesiumAB,CME AB, Dahlgren & Mejner Teknikkonsult AB, Drillit Scandinavia AB, EBS Rental AB, EPC - Sverige AB, Epiroc Sweden AB, Eurodrilling Center AB, Explosiv Utbildning LT AB, Explosivhund Miljö och Säkerhet AB, FORCIT Consulting AB, Forcit Sweden AB, Gruvteknik AB, Hammerglass AB, HSafety AB, Impab Dundertech AB, Infobric AB, Heidelberg Matrals Ballast Sweden, KCEM, Kruthansson AB, Käck Utbildning AB, LIFA, LNT Järn & Sprängmedel AB, Metra Konsult AB, Metron Miljökonsult AB, MP Entreprenad Service Borås AB Nitro Consult AB, Nordenväg AB, Orica Mining Services Scandinavia AB, RBT - Rockbreaker Tools AB, Ruba Gummi AB, Sandvik Mining and Construction Sverige AB, Scandinavian Rock Equipment AB, S Ekströmkonsult AB , Sherpas Groupe AB, SMC AB, SMT Sweden AB, SSE Sverige AB, Sweco Sweden AB, SWEDEQ AB, Tilia Consult AB, Transtronic AB, Yamamoto Rock Splitter AB, Yara AB, AFRY AB.

Säkerhet Kvalitet Miljö

www.bef.nu

BEF – det är vi som försätter berg